

Rapport brukarstyrd brukarrevison

Stödboende Tolvan
Falkenberg 2013

den 31 december 2013

Skriven av: Jan Nyman, Crister Månsson och Annika Gunnarsson

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	2
FÖRBEREDELSE.....	2
SYFTE	3
PROJEKTLEDNING.....	3
REVISORER.....	3
GENOMFÖRANDE.....	4
KONFIDENTIELLT.....	4
INFORMATION OM PROJEKT OCH RESULTAT.....	4
RESULTAT.....	5
BAKGRUNDSFAKTORER.....	5
TILLGÄNGLIGHET.....	11
STÖDETS UTFORMNING OCH INNEHÅLL.....	13
DELAKTIGHET.....	20
BEMÖTANDE OCH MILJÖ.....	21
KOMPETENS OCH RESURSER.....	23
FÖRÄNDRING.....	25
ANALYS.....	30
EGNA REFLEKTIONER.....	31

Revisionen genomfördes mellan den 3 juni och den 30 december 2013 på Tolvan, Falkenberg kommuns nyktra och drogfria boende.

Sammanfattning

Av totalt 57 utskickade enkäter har vi fått in 32 svar, varav 11 svarande var, vid tillfället boende på Tolvan. Av 32 svarande var 13 kvinnor och 19 män. Det vi har sett är att de allra flesta tycker att det har varit lätt att komma in på Tolvan. De flesta svaranden är mellan 36 och 65 år med alkohol som huvuddrog. Nästan alla som svarat på enkäten tyckte att man fått bo på Tolvan den tid man behövde. Samtliga visste om att det fanns regler på Tolvan och nästan alla förstod dem, ungefär lika många tyckte också att reglerna var rimliga. Boendet på Tolvan har lett till en positiv förändring för det stora flertalet, och man uppskattar samarbetet mellan Tolvan, socialförvaltningen och Klara öppenvård. Utav 32 svarande har 29=91%, svarat att man inte använde alkohol/droger när man svarade på enkäten. Personalens bemötande, tillgänglighet och omsorg får gott betyg. De gemensamma söndagsmiddagarna upplevs som en trevlig gemenskap av de allra flesta. 97 % kan tänka sig att rekommendera Tolvan som boende till andra.

Förberedelse

Våren 2013 fick det regionala brukarrådet ett uppdrag från Socialförvaltningens avdelningschef Tor Jacobsen, Falkenbergs kommun att genomföra en brukarstyrd brukarrevision på boendet Tolvan, kommunens nyktra och drogfria boende.

Uppdraget var att hitta den röda tråden till att verksamheten på Tolvan fungerar så bra.

Vi inledde revisionen med att projektgruppen hade ett möte med uppdragsgivaren, Tor Jacobsen, verksamhetsledaren på Tolvan, Per-Uno Fransson och processledare Kunskap till praktik, Åsa Claesson. Tillsammans med revisorerna genomförde vi ett studiebesök på Tolvans boende där Per-Uno Fransson och Tor Jacobsen berättade om verksamheten. Vi var även på Klara öppenvård och blev informerade av Klaras verksamhetsledare, Gabriella Fransson om deras samarbete med Tolvan. Därefter träffades vi i revisionsgruppen vid åtta tillfällen och arbetade fram hur enkäten skulle utformas och vilka frågor som skulle ställas.

Vi har för verksamheten på Tolvan förgäves sökt efter aktuell verksamhetsplan och verksamhetsberättelse. Det vi har haft att tillgå, är en verksamhetsberättelse från 2009 samt en uppsats från en person som varit semestervikarie på boendet Tolvan. Efter att revisionen avslutats inkom verksamhetsledaren med en verksamhetsberättelse.

Syfte

Syftet med brukarrevisionen på Tolvan är att undersöka om det finns något behov av en förändring i verksamheten och att göra brukarnas röst hörd.

Brukarstyrd brukarrevision är en granskning av en verksamhet eller enhet som ger vård, stöd eller service till människor. Att granskningen är brukarstyrd innebär att en brukare med egna erfarenheter frågar en annan brukare om verksamheten. Brukarna är delaktiga i hela revisionsprocessen och äger resultatet. Genom att det är brukare i stället för profession eller forskning som genomför revisionen så ger det oss möjlighet att upptäcka sådant som man annars inte skulle upptäckt.

Projektledning

Jan Nyman, samordnare för brukarrådet Halland, har tillsammans med Crister Månsson och Annika Gunnarsson samordnat möten med brukarrevisorerna och genomfört utbildning för att skapa revisionsverktyg och relevanta frågor till en enkät. I utbildningen har även ingått att revisorerna har fått kunskap för att sammanställa svaren och analysera resultatet.

Utbildningen har skett utifrån Verdandis metod: *Brukarstyrd brukarrevision en väg till ökat brukarinflytande – metodhandledning* (ISSN 0342-5102).

Revisorer

Revisorerna är representanter från brukarrådet Halland och kommer från olika brukarföreningar eller brukarorganisationer. Revisorerna har erfarenheter från liknande verksamheter men är idag inte aktuella i den verksamhet som granskas. Erfarenhet som brukare är det viktigaste. Revisorerna har utformat enkäten och lagt upp en plan för revisionen. För revisionsuppdraget utgick en mindre ersättning. I uppdraget ingår även information, förankring och återkoppling till berörda brukare, personal och ledning.

Gruppen bestod från början av fjorton revisorer. Tre revisorer föll av olika anledningar bort i början av utbildningen, de ersattes inte av andra revisorer utan gruppen som genomförde revisionen var elva personer.

Revisorerna som ingått i gruppen är Iris Segrén, Dan Törnqvist, Lennart Andersson, Ingegerd Kåhre, Eva Andersson, Kenneth Pettersson, Ann Heen, Åsa Hammond, Jan Nyman, Crister Månsson och Annika Gunnarsson.

Genomförande

Brukarrevisionsprocessen inleddes med en utbildning, med Jan Nyman som handledare. Gruppen formulerade frågor till enkäten och utformade en modell att jobba efter. Arbetsmötena har varit givande och kreativa och diskussionerna har varit många. En sekretessförbindelse undertecknades av revisorerna innan man träffade brukarna. Revisorerna valde dels att träffa brukaren på Tolvan och dels i brukarrådets lokal och man var närvarande under tiden då brukaren fyllde i enkäten. När enkäten var ifylld och klar lades den i ett kuvert som förseglades och lades i en låda. Lådan har endast varit tillgänglig för revisionsgruppen.

Konfidentiellt

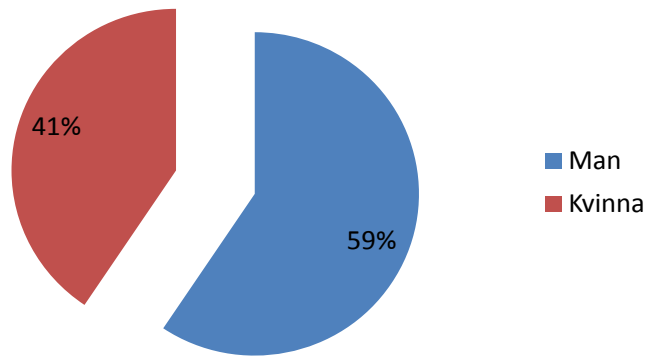
För att inte bryta mot sekretessen använde vi oss av socialförvaltningen för utskick av brev och påminnelse. Brevet som skickades ut var utformat av revisionsgruppen. Respondenterna valde själva att ta kontakt med revisionsgruppen för att svara på enkäten. Tystnadsplikt och integritet har varit viktiga ledord under hela revisionen. Vi har varit tydliga med att det är helt frivilligt att besvara enkäten.

Information om projekt och resultat

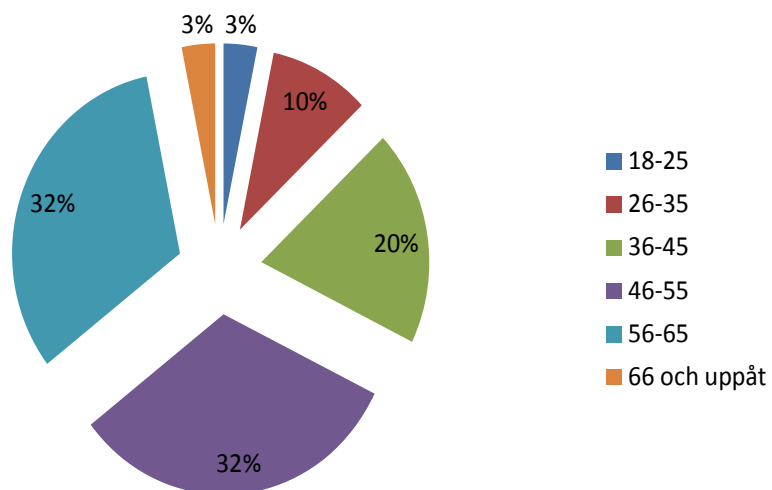
Brukarrådet i Halland har fått kontinuerlig information under genomförandet av revisionen. Information och resultat redovisas till brukarrådet, berörd personal, verksamhetsledning och brukare efter slutförd revision.

Bakgrundsfaktorer

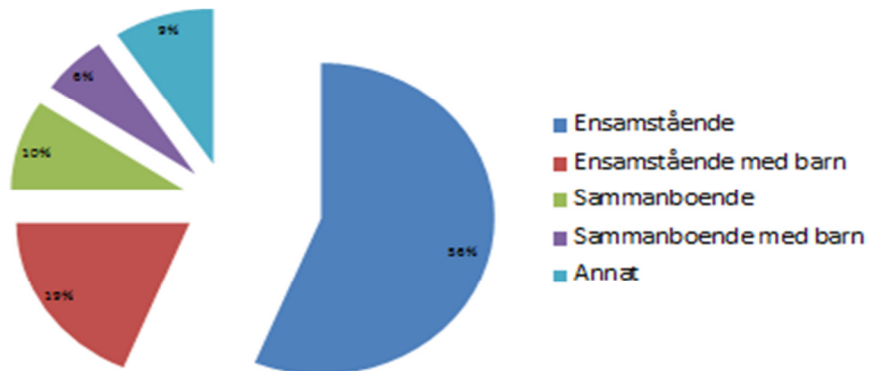
1. Kön

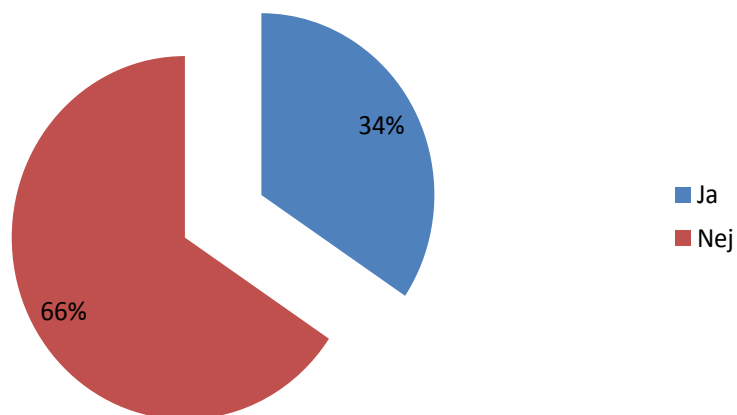
2. Ålder

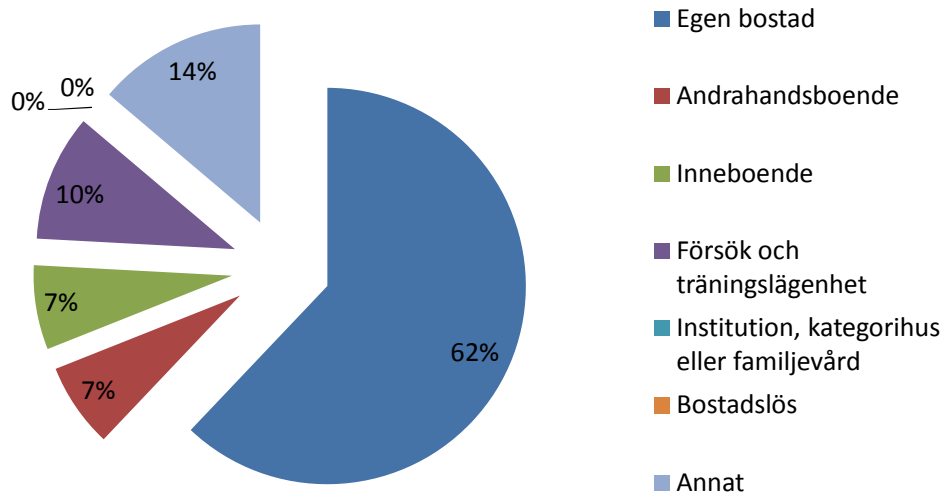
3. Familjeförhållande

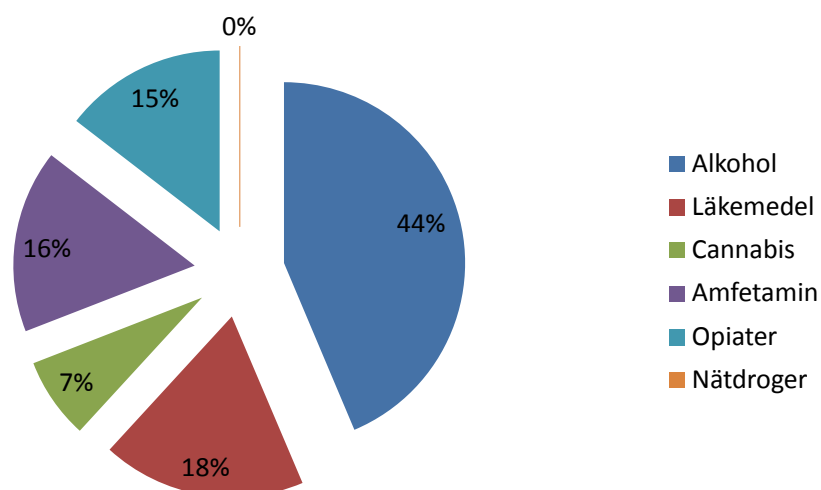
4. Bor du på Tolvan idag?

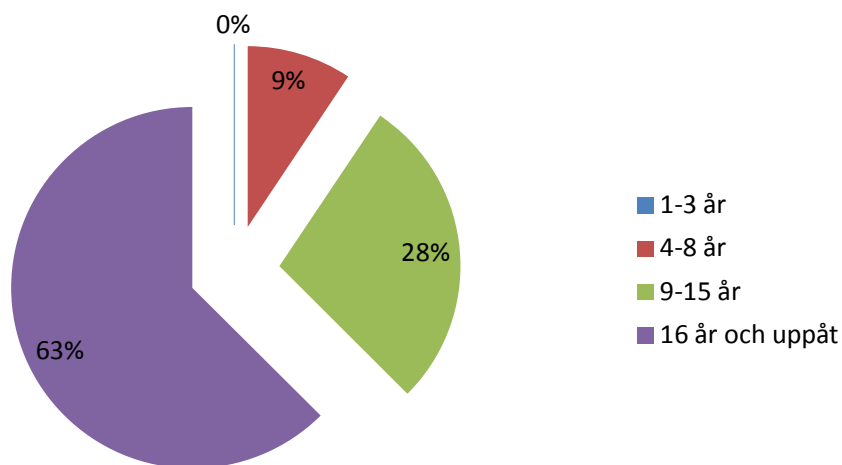
5. Hur bor du idag?

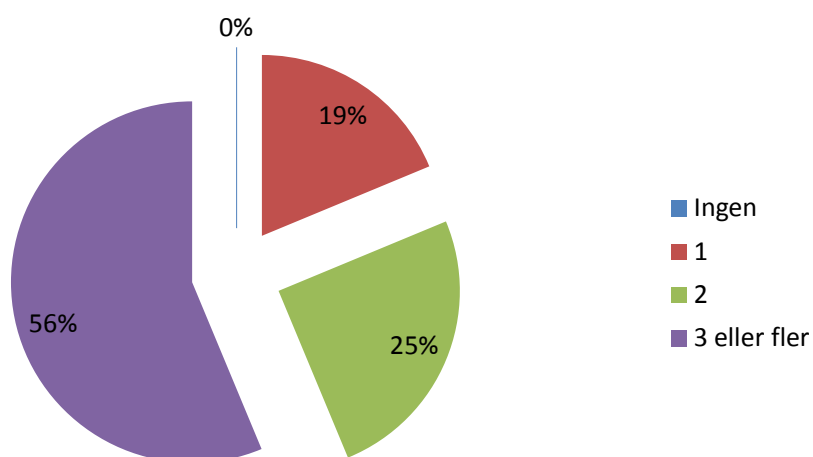
6. Huvudmissbruk

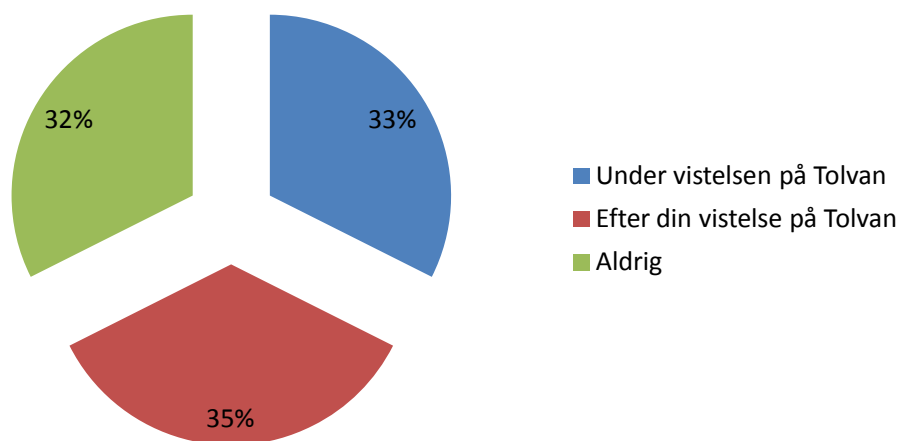
7. Under hur lång tid har du missbrukat?

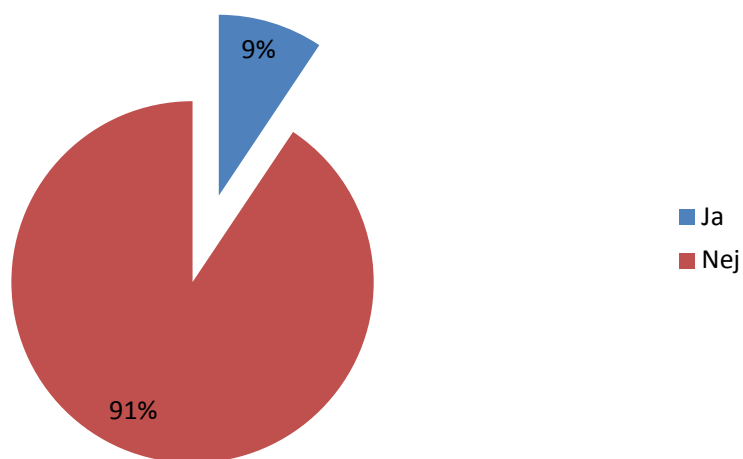
8. Hur många behandlingar har du genomgått?

9. Har du haft något återfall under eller efter din vistelse på Tolvan?

10. Använder du alkohol/droger idag?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 10.

-Jag dricker/drogar vissa perioder men vill helst inte.

-jag tar en öl då och då.

-jag tar en flaska vin i månaden med tjejen.

Sammanfattning bakgrundsfaktorer

Fördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn, 19 män och 13 kvinnor.

Vi ser att de flesta respondenterna är mellan 46 och 65 år, 20 stycken av 32.

Över hälften av respondenterna är ensamstående. Av 6 ensamstående med barn var 5 stycken pappor.

18 stycken har egen bostad och ingen är bostadslös. Alkoholen dominerar som huvudmissbruk, 24 av 32 respondenter har alkohol som huvudmissbruk.

Respondenterna har angivit mer än ett huvudmissbruk som svar.

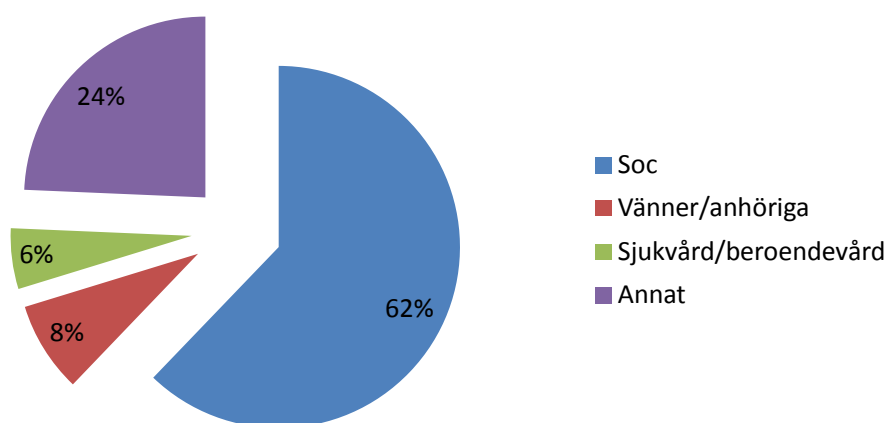
Ingen av respondenterna har mindre än 4 års missbruk och 20 stycken har missbrukat 16 år eller mer.

Alla har gjort minst en behandling och mer än hälften, 18 stycken har gjort 3 eller fler.

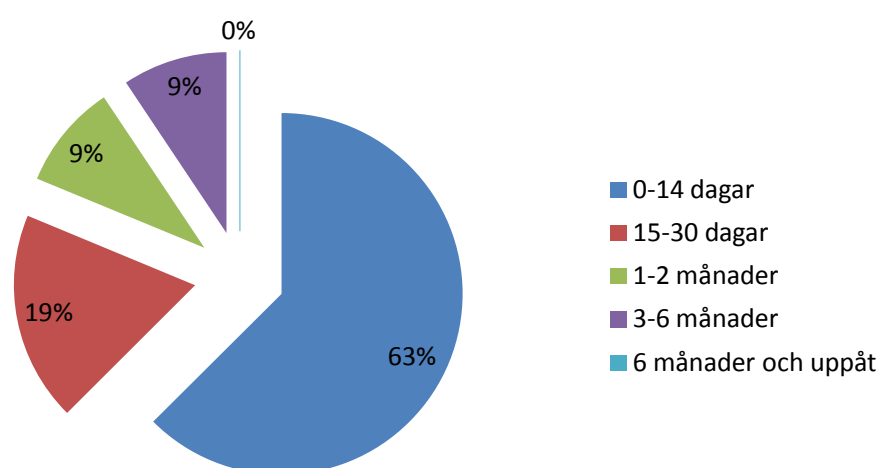
29 respondenter svarar att de inte använder alkohol och droger när enkäten fylls i.

Tillgänglighet

11. Hur kom du i kontakt med Tolvan?

12. Hur länge fick du vänta innan du fick plats på Tolvan?

Sammanfattning tillgänglighet.

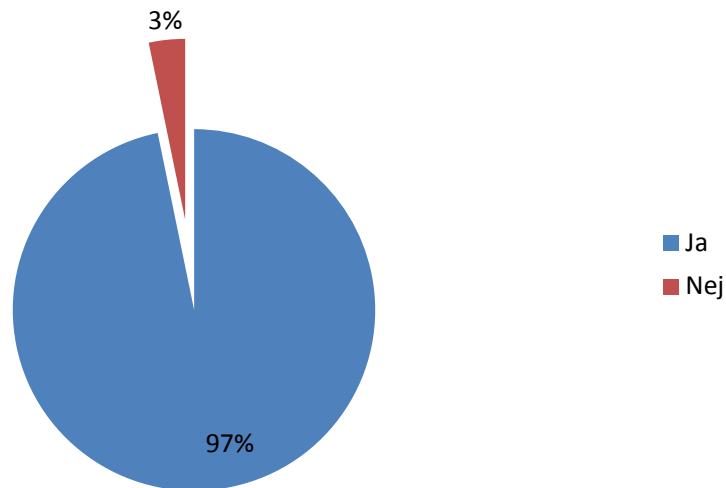
Största delen av respondenterna använde sociala myndigheter eller vänner och anhöriga för att komma i kontakt med Tolvan.

En del använde även sina brukarföreningar och Klara öppenvård som hjälp, och nämns kan att även en arbetsförmedlare hade hjälpt till med kontakten för att komma till Tolvan.

Vi ser att det går relativt fort att komma in på Tolvan, majoriteten kommer in inom en månad.

Stödets utformning och innehåll

13. Fick du bo på Tolvan den tid du behövde?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 13.

-2 år.

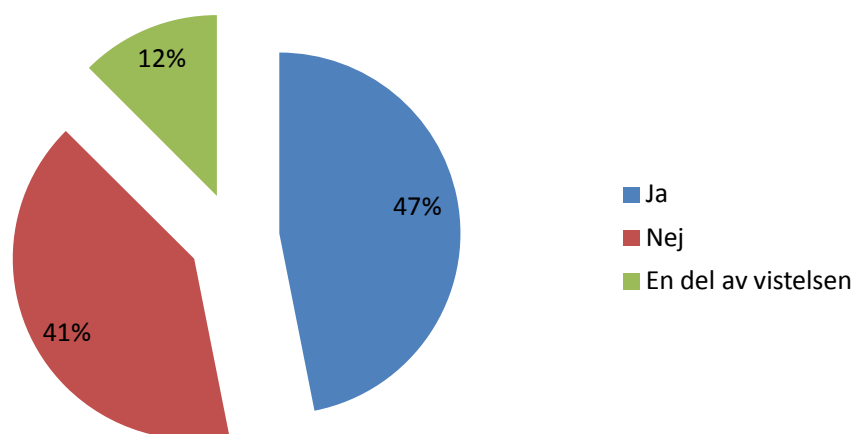
-Jag blev utslängd när jag tog ett återfall.

-För länge, det blev för jobbigt, det blev för mycket helt enkelt.

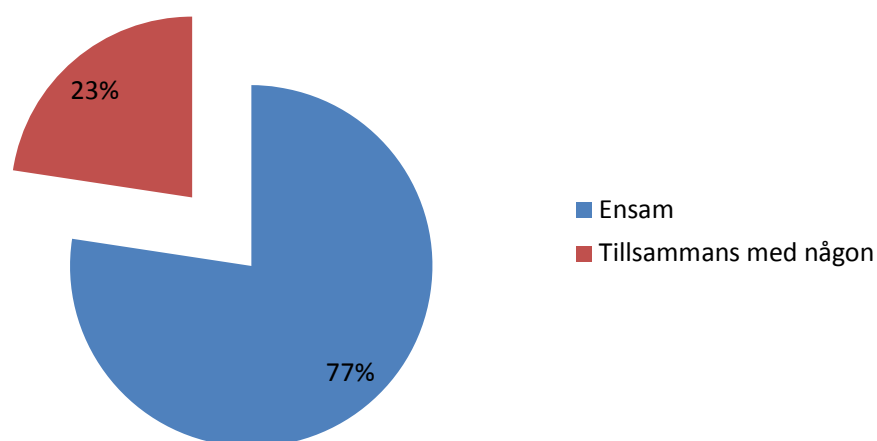
-Jag fick snarare bo där längre än jag behövde på grund av att det inte fanns något sätt att gå vidare.

-Ett års boende, var lite svårt att avgöra när det var dags för ett eget boende.

14. Bodde du ihop med någon på Tolvan?

15. Hur skulle du vilja bo på Tolvan?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 15.

-Stort behov av integritetsskydd. Har bott själv sen jag var sexton, jobbigt att dela lägenhet.

-Känner att det är ens eget. Behöver inte ta hänsyn till andra helst då under den första tiden.

-Möjlighet till samtal. Trevligt med sällskap. En kvinna.

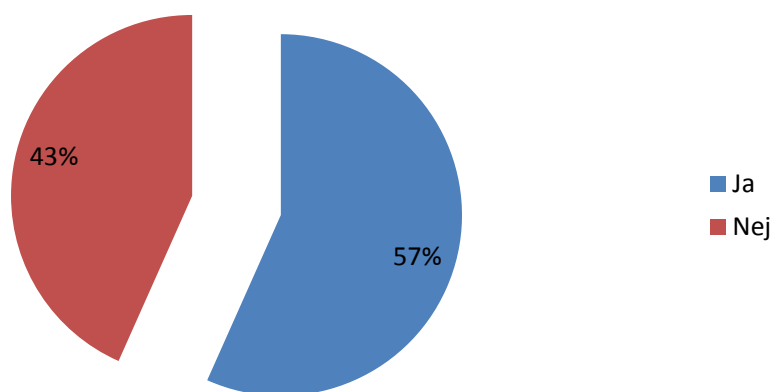
-Jag fick aldrig vara ensam, hela tiden ta hänsyn, ingen egen tid. Ensam efter en tid.

-Gemenskap fanns/finns nere i personallägenheten. Jag har svårt att bo ihop med andra.

-Behövde ha lugn och ro. När personkemin stämmer.

-Det kan vara känsligt när man är homosexuell, personlig integritet.

16. kan/kunde du påverka ditt boende på Tolvan?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 16.

-Reglerna gäller inte alla. – Beroende på vem som jobbar. – Inom vissa gränser.

-Får ej flytta hem till min fru i ett gemensamt boende. – Killar delar lägenhet.

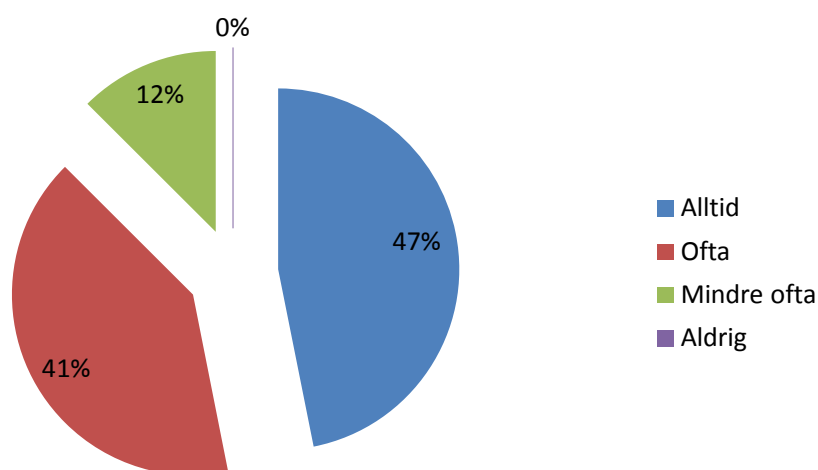
-Information om någon flyttar in, någon eller några dagar innan. – Jag vill inte bo på Tolvan.

-En tjej skulle flytta in som jag inte kunde bo tillsammans med, men det löste sig.

-Individuell behandling/planering. – Dom lyssnade på mina önskingar. – Jag blev hörd av ledarna.

-Det fanns ingen möjlighet att själv påverka något. – Jag tycker att personalen på Tolvan lyssnade på oss.

17. Fanns personalen på Tolvan tillgänglig när du behövde?

18. Saknade du något stöd under din vistelse på Tolvan?

-Eftersom jag klarade mig själv fick jag inte så mycket stöd, t ex sjukhuset i Halmstad och andra måste fick jag klara mig själv.

-Kanske det hade underlättat emellanåt om någon personal hade jobbat ett par dagar i sträck, samtidigt om det självklart är för tungt. Praktikanterna gör ju det vilket varit mycket väsentligt för mig.

-Sammanhållningen kunde vara bättre.

-Hade velat haft hjälp och stöd av både soc och Tolvan ang mitt äktenskap.

-Viss personal ansåg att jag relativt olämplig p g a höll på med en massa spel. Jag tyckte det uppmuntrar beroendepersonligheten.

-Nej, det är ju jättebra på Tolvan.

-Nej, inte vad jag kan komma på nu.

-Utifrån mitt behov saknar jag inget stöd.

-Nej, gick behandling på Klara öppenvård samtidigt och fick det stöd jag behövde där.

-Bara när min whiplash spökade. Fick ingen bra smärtstillande

-Syssetsättningen var dålig, dålig planering för utsluss.

-Nej? Men dörren var ofta stängd till kontoret när jag behövde samtala med någon.

-Ibland beroende på vem som arbetade.

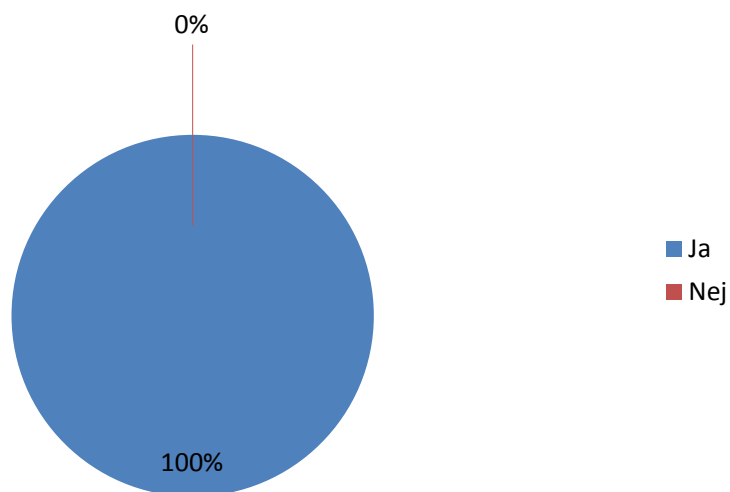
-Skulle vilja prata med någon om mitt mående m m, t ex boendet.

-Ja, stöd för att skaffa egen bostad och komma vidare.

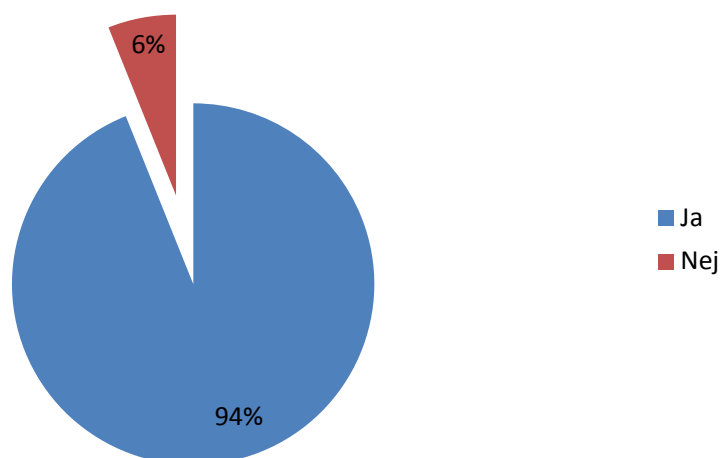
-Nej, med efter flytt från Tolvan saknade jag kamratandan, delaktigheten, alla gemensamma utflykter såsom konvent m.m.

-Tio svarande svarade enbart NEJ på fråga 18.

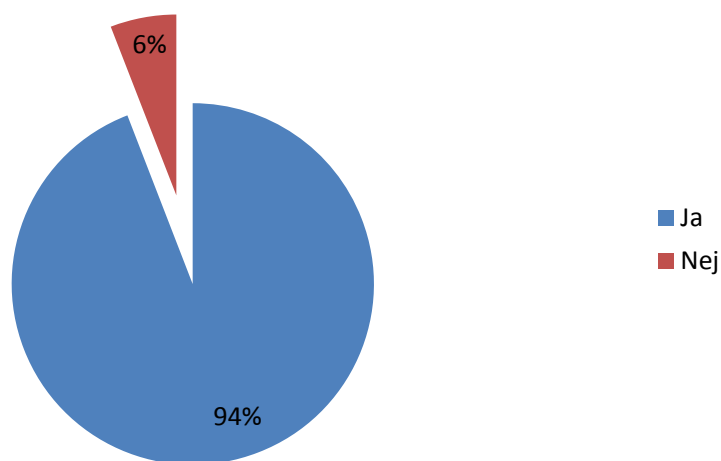
19. Finns det regler på Tolvan?

20. Förstår du dom?

21. Är dom rimliga?

Sammanfattning av stödets utformning och innehåll

97 % anser att de får bo den tid de behöver på Tolvan.

De flesta skulle vilja bo ensamma både med tanke på den personliga integriteten och känslan av att ha något eget.

57 % anser att de kan påverka sitt boende på Tolvan.

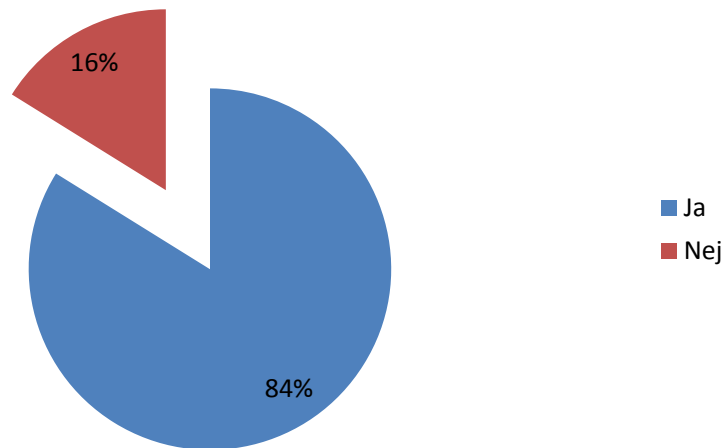
Respondenterna tycker att det finns personal tillgänglig ofta eller alltid.

Nästan alla ansåg att det inte saknades något stöd, men större möjlighet till stödsamtal och planering efterfrågades.

Alla respondenter var medvetna om att det fanns regler och tyckte de var rimliga, någon förstod dem inte i början.

Delaktighet

22. Var söndagsmiddagen en viktig del av boendet?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 22.

-Lite för snabb "utfodring" för mig, inte så mycket gemenskap. – Äta, därefter försvinner var och en.

-En trevlig gemenskap. – Tre personer uppskattade gemenskapen. -- Samverkan.

-Det är en tid då alla träffas och umgås. – Fick ta ansvar, handla och samla ihop oss.

-Den är frivillig. – Vi fick en fin gemenskap och lärde känna varandra bättre.

-Lära sig att umgås nyktert. – Trevlig detalj som jag vet var viktig för andra.

-Trevligt att träffa allihopa. – Hänga ihop, inte så viktigt för mig, men den var en trevlig detalj som jag vet var viktig för många.

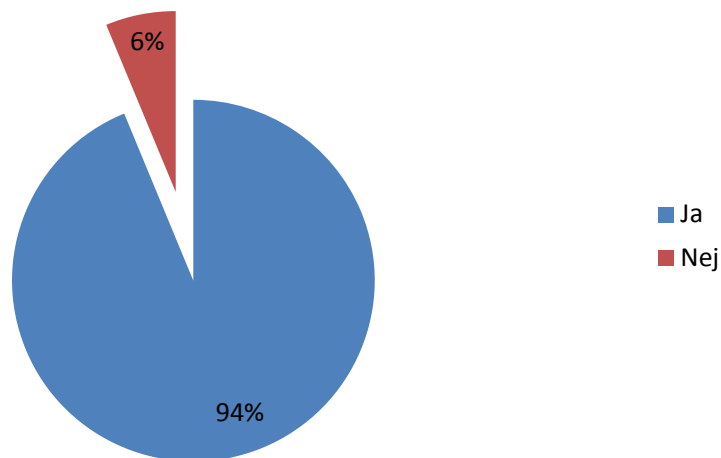
Gemenskap + anhöriga kom på besök. – Jag lärde känna dom andra boende lite mer.

Sammanfattning till delaktighet

De flesta boende såg söndagsmiddagen som något positivt och ett sätt att lära känna de andra och att umgås nyktert och drogfritt.

Bemötande och miljö

23. Känner/kände du dej trygg på Tolvan?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 23

-Jag känner mej trygg idag, men det är oroande att inte veta säkert när det kommer en ny till Tolvan. – Lagom, där var många bilbränder.

-Jag kunde vara säker på att objudna inte kunde komma in.

-Det var två boende som var obehagliga, dom kokade GHB och ingen vågade säga något (förståeligt).

-Ja i huvudsak, men jag hade aldrig egen bostad där så jag kunde aldrig ha mina saker där och jag visste inte alltid vad som skulle hända på nätter etc.

-Fanns alltid personal om någon verkade ovälkommen eller onykter ifrågasattes detta.

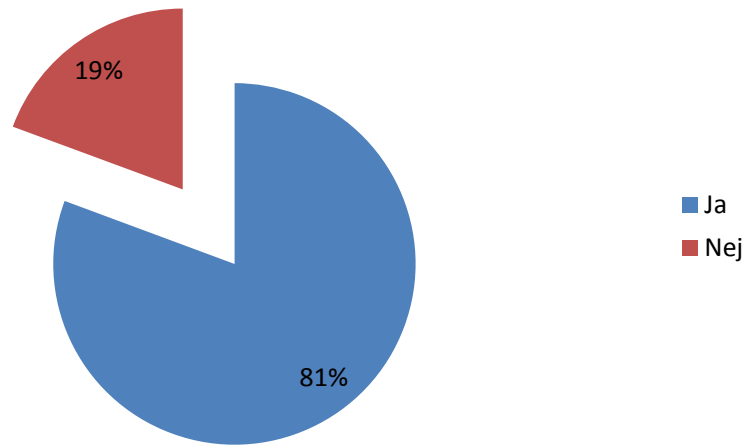
-Därför att dom som kom inte var aktiva och personal dygnet runt.

Sammanfattning till bemötande och miljö

I stort sett alla boende kände sig trygga på Tolvan mycket beroende på att det finns personal dygnet runt.

Kompetens och resurser

24. Hade personalen kunskap och kompetens inom ditt beroende?

Respondenterna kommentarer till fråga Nr 24.

*-Begränsad kunskap av mycket långvarigt benzodiazepinmissbruk. – Dom flesta.
-- Inte all personal.*

-Det är viktigt att personalen har en egen erfarenhet. – Inte alla, vissa är för mycket, by the book.

-Vissa av personalen, ingen egen missbruksbakgrund. – De flesta (alla) där hade kunskap om alkohol.

-Yngre kvinnliga på personallistan som ej har egen bakgrund, har svårt att förstå min situation.

-Delvis/de nya tjejerna har ingen egen bakgrund, vilket är synd. – Samma bakgrund.

-Bra med personal med eget beroende, dom förstod och såg på en hur det stod till, annan personal var lättlurad.

-Hade egentligen inte så stort behov eftersom jag gick på Klara öppenvård. – Inte hos alla.

-Vid samtal –hänvisning-möte (AA,NA) men jag vill ha samtal angående livet utan droger.

-Det var toppen att se att dom flesta hade varit missbrukare innan. – Mycket bra personal.

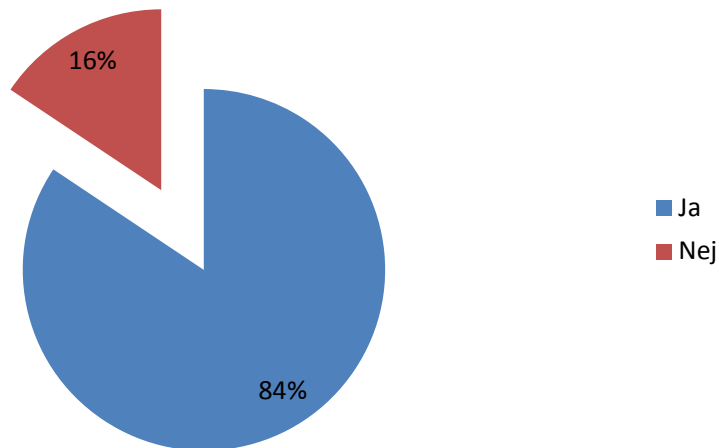
-Inte alla som arbetar. – Dom som har en egen bakgrund.

Sammanfattning till kompetens och resurser

Respondenterna efterfrågar personal med egen erfarenhet och bakgrund från missbruk, det ses som något positivt och viktigt.

Förändring

25. Känns det som boendet på Tolvan har lett till en förändring för dej?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 25.

-Viss förutsättning med vänlig omgivning att klara en djupgående terapi. – Ta hänsyn.

-Angående en positiv förändring med mitt äktenskap. – Hitta trygghet i mej själv.

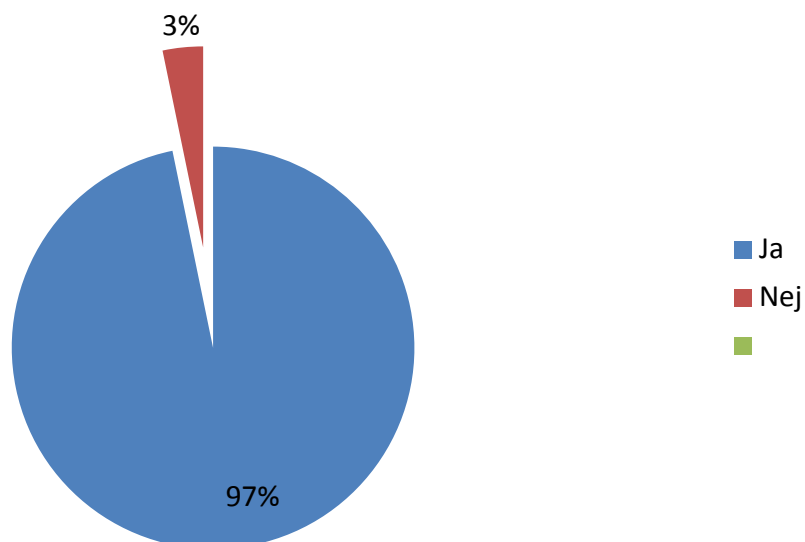
-En tid för mej att lära känna mej själv. – Det var snarare "förvaring". – Nykter.

-Träffade en underbar tjej som jag är trygg med. – Gemenskap. – Absolut.

-Grunden till att jag har eget boende, jobb och ett nyktert liv.

-Hade inte haft en lägenhet i andra hand annars.

26. Känner du att du kan använda dej av Tolvan idag om du skulle behöva hjälp?

Respondenternas kommentarer till fråga Nr 26.

-Jag känner mig trygg med vissa i personalen och som jag kan vända mej till.

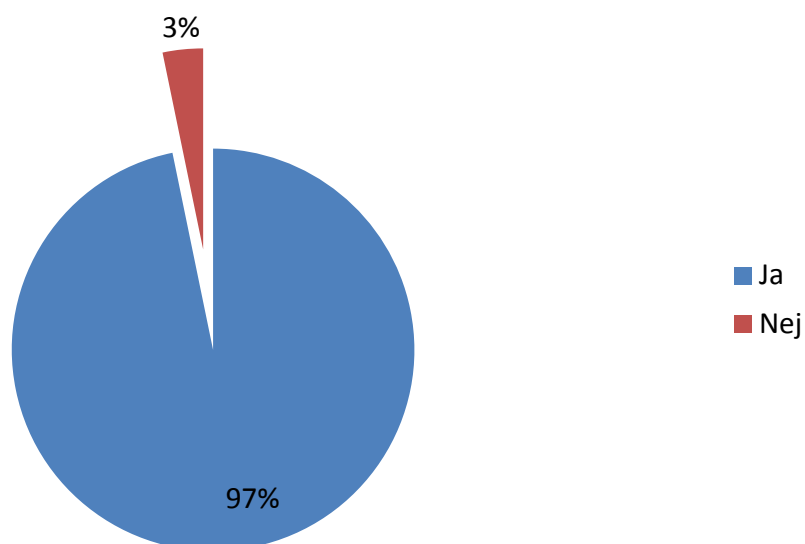
-Alltid, är där ibland och ser då nyktra och vet deras resa och på detta vis är jag tacksam för mitt nyktra liv, är där ibland på middag och i mån av plats är jag med på utflykter.

-Jag kan alltid ringa eller komma dit om jag skulle behöva.

-Jag vet inte vad de skulle göra, jag har mitt stöd via KF Länken.

-Om jag återföll i missbruk. – Med praktiska saker flytt, m m.

27. Skulle du rekommendera Tolvan för någon annan?

Sammanfattning till förändring

Boendet på Tolvan har lett till en positiv förändring för majoriteten av respondenterna, förutsättningen för det har, som vi ser det, varit trygghet och tillräckligt lång tid på boendet.

97 % av respondenterna känner att de kan använda sig av Tolvan i dag och även att de kan rekommendera Tolvan till andra.

28. Är det något annat som du vill tillägga som jag borde frågat eller har missat att fråga om?

Personalen är inte konsekvent när det gäller reglerna, det beror mycket på vem av de boende som bryter mot reglerna.

En del som bor här kan nästan göra som de vill, springa runt i bikini tycker jag inte passar in.

Hade önskat lägenheter för par på Tolvan, för make/maka. Hade velat ha bättre hjälp för de som lever i äktenskapsliknande förhållanden.

Var mycket bra lösning för mig. Kanske lite mer struktur på personalen. Chefen var fantastisk.

Nej.

Att inte behöva gå på alla kvällsmöten när man bott på Tolvan en längre tid.

Man borde få ett samtal/introduktion med Putte och personal och de som bor på stället.

Dålig information om praktikanter, om det flyttar in nytt folk.

Att för vissa yngre boende är det viktigt att få hjälp med rutiner, tvätta, städa, laga riktig mat.

Mycket viktigt med kompetent personal. Arbeta mer på bemötande och integritet.

Om det är uppföljning när man flyttar ut till eget boende.

Nej.

Tolvan var bra, tack vare samverkan mellan Klara öppenvård och sociala myndigheter, trygg personal.

De 5 månaderna på Tolvan var mycket viktiga i mitt liv.

Bra med social kontakt, mycket bra ledning/ansvariga på Tolvan som hjälpte mej med lägenhet flytt, olika inköp till lägenheten, kontakt när man fått lägenhet, ny start i livet.

Tolvans tolvstegsarbete för boende = månderunda varje kväll, Tolvan samt kontakt med krav på att gå Klara öppenvård, större kontakt mellan Tolvan och vad ska jag sysselsätta mig med efter Tolvan, arbete.

Handlingsplan och uppföljning.

Tolvan är det bästa som hänt mig i mitt 63-åriga liv av alla institutioner jag varit på.

Analys

Brugarrevisionen som genomförts på Falkenberg kommuns nyktra och drogfria boende Tolvan visar att 91 % av de svarande var nyktra och drogfria vid den tidpunkten som enkäten fylldes i. 84 % anser att boendet på Tolvan har lett till en förändring. 97 % av de svarande kan tänka sig att rekommendera Tolvan till andra och även att använda sig av Tolvan idag om man skulle behöva ha hjälp. Revisorernas tolkning utav det positiva resultatet är att samarbetet mellan Tolvan, socialförvaltningen och Klara öppenvård är en metod som fungerar mycket bra och är unik, detta framgår även av enkätsvaren. Att boendet på Tolvan inte har någon tidsbegränsning och att man tillämpar nolltolerans, vilket innebär att man inte tillåter några sinnesförändrande preparat, uppfattar vi också som en bidragande orsak till det positiva resultatet. Vi har också sett att det går relativt fort att komma in på Tolvan. Söndagsmiddagen sågs som något viktigt av många eftersom det bidrog till ökad gemenskap och ett sätt att umgås nyktert och drogfritt med varandra.

Det har framkommit att man vill påverka boendet och få information när någon ny person ska flytta in. Revisorerna kan se svårigheten i detta p g a sekretessen. Vid nyinflyttning, kvällsmöten och husmöten bör man informera om detta. Revisorerna är medvetna om svårigheterna med att nå ut med information och tycker därför att det är viktigt att man informerar mer än en gång, helst både muntligt och skriftligt, så att man säkert når ut till alla berörda.

De flesta upplever Tolvan som ett tryggt boende med personal dygnet runt, tydliga och rimliga regler och att inga objudna/ovälkomna kommer in.

Flera av de svarande tycker det är viktigt att personalen har egen missbruksbakgrund. Revisorerna tycker därför att man bör beakta detta vid nyanställning och tillsättning av vikariat.

För övrigt är de svarande nöjda med personalens bemötande och det är värdefullt. Svaranden anser att personalen har kunskap och kompetens av beroendeproblematiken. Blir man som brukare bemött på ett respektfullt sätt, har det stor betydelse på hur brukaren ser på sig själv. Det man efterlyser är större möjlighet till stödsamtal och planering.

Samtalen mellan revisorerna och brukarna har varit otroligt positiva och givande. Revisorerna har samma bakgrund som den tillfrågade brukaren, vilket gjorde det lätt att skapa kontakt.

Egna reflektioner

Revisionsgruppen ser att Tolvan är ett väl fungerande boende för de som inte behöver medicin (sinnesförändrande och beroendeframkallande) eller läkemedelsassisterad behandling.

Det revisionsgruppen funderar på är vart de personer, som använder sinnesförändrande preparat på inrådan av läkare och under ordnade former, och samtidigt har ett missbruk, vänder sig. Det är en grupp som Falkenbergs kommun borde titta närmare på och eventuellt samarbeta med VPM, vuxenpsykiatriskmottagning. Det finns även brukare som inte passar för den behandling för missbruk eller beroende som finns i Falkenbergs kommun. Där skulle man eventuellt kunna inleda ett samarbete med andra kommuner, i eller utanför Halland, med annan inriktning än tolvstegsprogrammet.

Revisionsgruppen vill poängtera att det är viktigt att en missbrukare får hjälp vid rätt tid, alltså när brukaren är motiverad att bli nykter och drogfri eftersom motivation är "en färskvara". Dessutom bör vården/behandlingen individanpassas. Därför är det viktigt med brukarmedverkan, för att få en bättre vårdkvalitet som anpassas efter brukarens behov.

Vi vill också tillägga att brukaren naturligtvis förväntas ta aktiv del i sin behandling, det är trots allt brukaren som gör jobbet med hjälp av verktyg som han eller hon får.

Det regionala brukarrådet i Halland vet att med hjälp av oss kan man få en bättre fungerande vård. Samtidigt får brukaren ett erkännande och vinner självkänsla. Brukarrådet som består av ett stort antal föreningar med erfarenheter från missbruk och beroende kan genom sina kunskaper och erfarenheter lättare skapa en kontakt med brukaren än myndigheter.

Den erfarenhet och kunskap som brukaren har när det gäller missbruk och beroende är inte något som går att läsa sig till. Ofta har brukaren ett långt missbruk med både lyckade och misslyckade behandlingar med sig i ryggsäcken. Tar man tillvara på dessa erfarenheter och kunskaper är vi säkra på att vården blir både bättre och billigare i ett längre perspektiv.

